

telse, idet den er det første Skridt til Indfrielse af Grundlovens Bøfte i § 80, og derfor sige vi, at ethvert Forslag, der gaaer i en anden Retning end denne, kunne vi ikke være med til at følge. I denne Henseende ere vi saa heldige, ikke alene at have haft Rigsdagen med os, som hidtil i sine Afstemninger altid har fulgt denne Vej, men ogsaa den anden Factor i den lovgivende Magt, Hans Majestæt Kongens Ministerium. Dengang da Loven om Sognebaands Løsning blev forelagt, erklærede det daværende Ministerium udtrykkeligt i de Motiver, der ledsagede den, at der vel var lovet i § 80 et fuldstændigt omfattende Forsatningsværk for Folkekirken, men at forskjellige Forhold gjorde det umuligt, at et saadant for Tiden kunde komme istand; derfor maatte man begynde med at lægge Grundvolden dertil, navnlig det, der var meest paatrængende og mest kunde sikke en Udvikling i Overensstemmelse med Grundloven, og dernæst hedder det i disse Motiver (Rigsdagstidenden for 6te Session Spalte 634—35: „Ligesom Grundloven har opstillet ganske andre Grundsatninger ved at forandre Statskirken til Folkekirke og indrømme Borgerne Religionsfrihed, saaledes maae disse forandrede Grundsatninger, anvendte paa Folkekirkes indre Forhold, med Consequens lede til at sætte Menighederne istedetfor Sognene som det første Led i den kirkelige Organisme, og at tillægge Folkekirkes Medlemmer den samme Frihed med Hensyn til Valget af den Sjælesørger og det Menighedsamfund, hvortil de ville slutte sig, som Grundloven har tilladt Borgerne i Almindelighed med Hensyn til Valget af de kirkelige Samfund, i hvilke de ville deeltage.“ Det er altsaa klart og tydeligt udtalt her af Regjeringen, — og den Mand, som dengang var Kultusminister, var den samme, der havde været Ordfører for det paagjældende Afsnit af Grundloven, den nuværende ærede Rigsdagsmand for Frederiksberg (Hall), — at det er Dannelsen af frivillige Menigheder, hvormed der skal begyndes i en saadan kommende Kirkeforfatning, og at det er den Maade, hvorpaa man alene kan faae en Kirkeforfatning overensstemmende med Grundloven bragt istand. Derfor troer jeg, det er i høi Grad ubilligt

at ville bebreide os, at vi ikke ønske en Kirkeforfatning; det er netop os, som anvise og gjøre Vort til at bane den eneste mulige Vej for en virkelig Gjennemførelse af Grundlovens § 80. Vil man en anden Forfatning end den, Grundloven tilføjer, vil man navnlig en saadan, som skal styrke den Statskirke, som Grundloven vilde gjøre Ende paa, den Tvangskirke, der lægger Vægt paa den udbortes Forbund fremfor paa den indre Overbeviisning, og som vil søge et Værn eller en Styrke for Kirken, ikke i den Frivillighed, hvormed Menighedens Medlemmer slutte sig saavel til de enkelte Præster, som i det Hele til den Tro, Folkekirken bekynder, men i udbortes Tvangsmidler, der altid have viist sig kun at kunne tilveiebringe et udbortes Skin uden indre Kraft, og derfor i Rængden altid lægge et Kirkesamfund øde og føre til dets Undergang — vil man have en saadan Kirkeforfatning, kan man ganske vist ikke gaae den i Sognebaandsløsningsloven anviste Vej, men da maa man ogsaa vide, at man gaacr frem imod hele Grundlovens Aand. Vil man i Sandhed en Folkekirke, maa man gaae den Vej, som vi anvise; vil man en Statskirke, da kan man søge at gaae en anden Vej; men derover er allerede Dommen engang fældet den 5te Juni 1849, og derfor er jeg overbevist om, at det vil være umuligt for den ærede Minister, eller hvilkensomhelst anden, nogensinde at faae en Rigsdag til at gaae den Vej. Jeg vilde derfor meget ønske, at den ærede Minister maatte komme til at see, at, skulle vi have en Ordning af vore kirkelige Forhold og komme ud af hele den forvirrede Tilstand, hvori vi efterhaanden ere komne, idet det nye Liv truer med at sprænge de gamle forældede Former, saa er der ikke Andet for, end at tage Forholdene saaledes, som de ligge for; vi maae bygge paa hele den Tilstand, der har udviklet sig her i Landet siden 1849. Finder man maafee, at det er beklageligt, saa maa man see at bringe det bedst Mulige ud deraf, men det gaaer ikke an at stille sig i aabenbar Modsetning dertil, og man skal ikke bebreide os, der netop ville gaae frem ad den engang betraadte Vej, at det er os, som bekæmpe den Forfatning, som Grundloven har villet. Hvad selve Lovforslaget angaaer, skal jeg blot udtale, at